

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 024311 21 Uvp
Banjaluka, 13.04.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Smiljane Mrše, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Edine Čupeljić, kao članova vijeća, uz učešće Željke Vujanović, zapisničara, u upravnom sporu po tužbi S. M. iz B., koga zastupa punomoćnik D. S. B. (u daljem tekstu: tužilac), protiv akta broj ... tuženog Upravnog odbora Javne ustanove S.g. RS.,B., koga zastupa punomoćnik R. Č., B., u predmetu odobravanja pristupa informacijama, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 024311 19 U od 29.04.2021. godine, u sjednici vijeća održanoj 13.04.2022. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Odbija se zahtjev tužioca za nadoknadu troškova postupka u iznosu od 1.316,25 KM.

Odbija se zahtjev tuženog za nadoknadu troškova postupka u iznosu od 1.053,00 KM.

Obrazloženje

Pobijanom presudom je odbijena tužba podnesena protiv uvodno označenog osporenog akta, kojim je odbijena žalba tužioca izjavljena protiv dopisa v.d. direktora tuženog broj ...od 25.12.2018. godine. Tim prvostepenim aktom odbijen je zahtjev tužioca kojim je tražio besplatan pristup internet izdanju S. g. R. S..

Odbijanje tužbe se obrazlaže razlozima da je zakonito postupio tuženi kada je ostavio na snazi akt prvostepenog organa od 25.12.2018. godine, jer je za svoju odluku dao valjane na zakonu zasnovane razloge. Sud je iznio suštinu traženja tužioca iz zahtjeva podnesenog dana 05.12.2018. godine, kao i navode tuženog iz osporenog akta, ne dovodeći u pitanje sadržaj odredbe člana 3. stav 2. tačka đ) Zakona o slobodi pristupa informacijama („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 20/01 - u daljem tekstu: Zakon o slobodi pristupa informacijama), iz koje proizilazi da je tuženi, kao javni organ čiji je osnivač Vlada Republike Srpske, dužan postupiti po zahtjevu tužioca u smislu odredaba člana 4. i 14. istog zakona, kako je i učinio, donoseći odluku kojom je pravilno odbio zahtjev tužioca. Sud je podsjetio da su ovlaštenja tuženog propisana odredbama člana 1. i 2. Zakona o objavljivanju zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 67/05 i 110/08 - u daljem tekstu: Zakon o objavljivanju zakona i drugih propisa), da djelatnost tuženog jeste od opšteg interesa u smislu odredbe člana 11. tog zakona i da isti sredstva za rad obezbjeđuje svojim poslovanjem shodno odredbi člana 12. ovog zakona, ali da ti razlozi vezani za način poslovanja nisu osnov za odbijanje zahtjeva tužioca. Zaključeno je da je u predmetnom postupku potrebno cijeliti

sadržinu zahtjeva za pristup informacijama, u smislu da se iste mogu tražiti samo od javnog organa koji ima kontrolu nad informacijom ili raspolaže istom, a to je javni organ koji je sačinio informaciju ili za koga je sačinjena informacija, jer tako propisuju odredbe člana 3. stav 3. i 5. Zakona o slobodi pristupa informacijama, što u konkretnom slučaju nije tuženi koji samo publikuje, odnosno javno objavljuje tražene informacije koje su sačinili drugi organi u okviru svoje nadležnosti, bliže navedeni u odredbi člana 3. Zakona o objavljivanju zakona i drugih propisa. Ocijenjeno je da traženje tužioca da mu se omogući besplatan pristup internet izdanjima Službenog glasnika R S. nije ograničen na pristup jednoj informaciji, konkretnom javnom glasilu ili njegovom dijelu, već se traži pristup neograničenom broju informacija za čije odobravanje tužiocu nema osnova iz prethodno navedenog razloga, pri čemu ne postoji ni javni interes koji bi opravdao usvajanje tog zahtjeva. Konačno je zaključeno da tuženi ovakvom odlukom nije diskriminisao tužioca, jer bi upravo suprotnim postupanjem i omogućavanjem tužiocu da besplatno pristupa internet izdanju javnog glasila, povrijedio odredbe člana 10. i 49. Ustava Republike Srpske, jer bi time sve ostale građane Republike Srpske, fizička i pravna lica koji plaćaju ovu uslugu doveo u neravnopravan položaj u odnosu na tužioca.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude (u daljem tekstu: zahtjev) tužilac pobija zakonitost iste zbog povrede pravila postupka koja je od uticaja na rješenje stvari i pogrešne primjene materijalnog prava. U zahtjevu interpretira utvrđenja suda iz pobijane presude i navodi da je ista nejasna, nerazumljiva i proizvoljna. Prije svega ukazuje da se u upravnom postupku i upravnom sporu nije pozivao na Zakon o slobodi pristupa informacijama, već je tražio da mu tuženi omogući pristup Službenim glasnicima RS što obuhvata postojeća i predstojeća njegova izdanja. Taj je zahtjev temeljio na više osnova, a prevashodno na očiglednom - da je pristup Službenim glasnicima RS jedna od nužnih pretpostavki poznavanja i uživanja prava i dužnosti i načina i mehanizama njihove zaštite i ispunjavanja, imajući pri tom u vidu da su samo tekstovi propisa objavljeni u Službenom glasniku R S. relevantni i autentični. Tužilac je takođe temeljio svoj zahtjev i na odredbi člana 11. Zakona o objavljivanju zakona i drugih propisa kojim je jasno propisano da je djelatnost tuženog od opšteg interesa, a taj opšti interes se ostvaruje obezbjeđivanjem da se sa zakonima, drugim propisima i opštim aktima iz člana 3. tog zakona upoznaju sva fizička i pravna lica, odnosno svi građani Republike Srpske, u čemu je tužilac spriječen, pa je zbog toga i taj opšti interes povrijeđen. Konačno, tužilac je zahtjev temeljio i na Zakonu o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 59/09 i 66/16 - u daljem tekstu: Zakon o zabrani diskriminacije), objašnjavajući da on zbog činjenica koje je dokazivao ne može sebi da priušti pretplatu na Službeni glasnik RS., čime je posredno diskriminisan u smislu odredbe člana 3. stav 2. Zakona o zabrani diskriminacije koja propisuje da posredna diskriminacija podrazumijeva svaku situaciju u kojoj, naizgled neutralna odredba, kriterij ili praksa, ima ili bi imala učinak dovođenja nekog lica ili grupe lica u odnosu na osnove definisane u članu 2. stav 1. ovog zakona u nepovoljan ili manje povoljan položaj u odnosu na druga lica. Tuženi baš primjenjujući jedno naizgled neutralno pravilo (cjenovnik, tj. iste cijene pretplate) prema licima u različitoj situaciji, odnosno različitog imovnog stanja povređuje zabranu diskriminacije. Navodi da nižestepeni sud nije obrazložio svoju proizvoljnu i nepojmljivu tvrdnju da nema javnog interesa da se pristupa dokumentima objavljenim u Službenom glasniku R S., jer je tužilac isticao i ističe da ti propisi upravo jesu demokratski poredak Republike Srpske i čine esenciju javnog interesa, pa se pristup tim dokumentima mora omogućiti apsolutno svim građanima. Dodaje da je pobijana presuda nejasna, jer iz nje slijedi da bi tužilac zapravo morao da se obraća svakom organu čiji se propis objavljuje u Službenom glasniku RS. posebnim zahtjevom za pristup tom propisu, što bi značilo da bi on morao cijeli život da pokreće i vodi stotine hiljada postupaka, imajući u vidu da se Službeni glasnik RS. stalno izdaje, pošto se stalno donose novi propisi. Zaključuje da nižestepeni sud nije dao jasne i razumljive razloge za

svoju odluku i nije cijenio sve tužbene navode, pri čemu je povrijedio i odredbu člana 121. stav 3. Ustava Republike Srpske jer nije zaštitio ljudska i utvrđena prava i slobode tužioca, konkretno slobodu izražavanja, slobodu mišljenja i pravo na učešće u javnim poslovima. Zbog navedenog predlaže da se zahtjev uvaži i pobijana presuda preinači na način da se tužba uvaži i osporeni akt poništi, a tuženi obaveže da mu nadoknadi troškove ovog postupka koji se odnose na sastav zahtjeva od strane advokata u iznosu od 1.316,25 KM, ili da se ista ukine i predmet vrati nižestepenom sudu na ponovni postupak u kome će odlučiti o svim troškovima ovog upravnog spora.

Tuženi je putem punomoćnika R. Č. B. dostavio odgovor na zahtjev u kome navodi da je isti neosnovan, a pobijana presuda čije zaključke interpretira zakonita i valjana obrazložena. Predlaže da se zahtjev odbije, a tužilac obaveže da tuženom nadoknadi troškove ovog postupka koji se odnose na sastav odgovora na zahtjev od strane advokata u ukupnom iznosu od 1.053,00 KM.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor na zahtjev, kao i cjelokupne spise upravnog spora i predmetne upravne stvari, shodno odredbi člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS), odlučeno je kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Pravilno je pobijanom presudom odbijena tužba podnesena protiv osporenog akta tuženog od 08.02.2019. godine, uz iznošenje valjanih i argumentovanih razloga od strane nižestepenog suda koje tužilac nije doveo u sumnju navodima zahtjeva.

Prije svega valja ukazati na to da je bez uticaja okolnost na kojoj insistira tužilac da se on u zahtjevu podnesenom tuženom dana 05.12.2018. godine nije pozvao na Zakon o slobodi pristupa informacijama, jer taj zahtjev formalno i suštinski predstavlja zahtjev za odobravanje pristupa informacijama o kojem je i po stavu ovog suda donesena pravilna i zakonita odluka. U tom je kontekstu nižestepeni sud ispravno sagledao suštinu i smisao ovog zahtjeva tužioca od 05.12.2018. godine obrazlažući da svako fizičko i pravno lice ima pravo pristupa informacijama koje su pod kontrolom javnog organa, a svaki javni organ ima odgovarajuću obavezu da objavi takve informacije, kako to propisuje odredba člana 4. Zakona o slobodi pristupa informacijama, kao što je pravilnim tumačenjem odredbe člana 3. stav 3. i 5. istog zakona zaključio da na strani tuženog ne postoji obaveza da zahtjevu tužioca udovolji.

Ovo stoga što je tužilac zahtjevom podnesenom tuženom dana 05.12.2018. godine tražio besplatan pristup internet izdanju Službenog glasnika RS., dakle pristup neograničenom broju informacija koje uopšte nisu pod kontrolom tuženog kao javnog organa, jer se pod „nadležnim javnim organom“ u smislu odredbe člana 3. stav 3. i 5. Zakona o slobodi pristupa informacijama smatra javni organ koji ima kontrolu nad traženom informacijom, a to je organ koji je sačinio informaciju ili za koga je sačinjena informacija, što svakako nije tuženi koji kao javna ustanova samo publikuje, odnosno javno objavljuje tražene informacije, zakone, propise i druge akte koje donose organi navedeni u odredbi člana 3. Zakona o objavljivanju zakona i drugih propisa, na način propisan odredbom člana 4. tog zakona.

Na zakonitost odlučivanja nižestepenog suda nije od uticaja nesporna okolnost da je djelatnost Javna ustanove S. g. R S. od opšteg interesa koji se ostvaruje obezbjeđivanjem da se sa svim zakonima, drugim propisima i opštim aktima iz člana 3. Zakona o objavljivanju zakona i drugih propisa upoznaju sva fizička i pravna lica, odnosno svi građani Republike Srpske, kako to propisuje odredba člana 11. ovog zakona, jer je taj pristup tužiocu obezbjeđen pod jednakim

uslovima kao i svim drugim građanima Republike Srpske, pa nema govora o tome da je isti posredno diskriminisan u smislu odredbe člana 3. stav 2. Zakona o zabrani diskriminacije. Upravo bi suprotnim odlučivanjem i obezbjeđivanjem tužiocu da besplatno pristupa svakom internet izdanju Službenog glasnika RS došlo do diskriminacije ostalih fizičkih i pravnih lica, odnosno građana Republike Srpske koji ovu uslugu plaćaju po utvrđenom cjenovniku jednakom za sve, kako to i nižestepeni sud pravilno zaključuje.

Konačno, tužilac ima mogućnost da od svakog nadležnog javnog organa zatraži pristup bilo kojem zakonu, propisu i drugom opštem aktu koji je pod kontrolom tog javnog organa (donosioca), a da li bi zbog toga morao voditi stotine hiljada postupaka nije od značaja za zakonito rješavanje predmetne upravne stvari, pri čemu treba navesti da se zakoni, propisi i drugi opšti akti u pravilu javno objavljuju na internet stranicama donosioca kojima svaki građanin Republike Srpske ima slobodan i besplatan pristup.

Kod takvog stanja stvari, po ocjeni ovog suda, u pobijanoj presudi nisu ostvareni razlozi nezakonitosti predviđeni odredbom člana 35. stav 2. ZUS, pa se zahtjev tužioca za vanredno preispitivanje iste odbija, na osnovu odredbe člana 40. stav 1. istog zakona.

Obzirom da je zahtjev za vanredno preispitivanje odbijen, tužilac nema pravo na nadoknadu troškova ovog postupka, pa je stavom 2. izreke ove presude zahtjev za nadoknadu istih odbijen kao neosnovan, na osnovu odredaba člana 49. i 49a. ZUS.

Sud je odlučio kao u stavu 3. izreke presude, jer davanje odgovora na zahtjev koji je tuženom sačinio advokat, za što je potraživana naknada, nije obavezna radnja u postupku, što proizilazi iz odredbe člana 38. ZUS koja propisuje obaveznu radnju suda da zahtjev dostavi na odgovor tuženom organu i protivnoj stranci, radi davanja odgovora u roku od 30 dana od dostavljanja zahtjeva. S obzirom da ovom, a ni drugim odredbama ZUS nije propisano da propuštanjem te radnje nastaju posljedice za stranku, to proizilazi da troškovi koje je tuženi imao po osnovu davanja odgovora na zahtjev, nisu bili neophodni za pravilan tok, a ni za okončanje ovog postupka. Shodno navedenom, ne radi se o troškovima koji su bili nužni za vođenje postupka, zbog čega nisu ispunjeni uslovi iz odredbe člana 387. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 58/03-61/13), u vezi sa odredbom člana 48. ZUS, za njihovo dosuđivanje tuženom.

Zapisničar
Željka Vujanović

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić